

26 Οκτωβρίου, 1995

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΚΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στές]

ΦΟΥΤΠΑΞ ΛΤΔ,

Εφεσεϊόντες,

v.

ΣΤΑΥΡΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ,

Εφεσίβλητου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8450).

Μάρτυρες— Αξιοπιστία μαρτύρων — Ευρήματα πρωτόδικου Δικαστηρίου — Προϋποθέσεις επέμβασης Εφετείου.

5 Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, επεδίκασε στον εφεσίβλητο ΛΚ3.000 ως εύλογη αμοιβή για την εκπόνηση τελικών προοχεδίων αξιοποίησης οικοπέδου των εφεσειόντων.

10 Ο εφεσίβλητος, κατά τη μαρτυρία του ενώπιον του Δικαστηρίου, ανέφερε ότι τα προσχέδια δεν ήταν σύμφωνα με το νόμο, αλλά αυτό έγινε κατόπιν προτροπής του διευθυντή των εφεσιβλήτων ο οποίος πίστευε ότι θα πετύγχανε χαλάρωση από την αρμόδια Αρχή.

15 Ο διευθυντής της εφεσειούσας εταιρείας, αρνήθηκε ότι έδωσε τέτοιες οδηγίες στον εφεσίβλητο. Ανέφερε ότι τα προσχέδια ήταν αντίθετα με τη νομοθεσία και ισχυρίστηκε ότι ο εφεσίβλητος δεν εδικαιούτο πληρωμής για υπηρεσίες που δεν ήταν σύμφωνες με το νόμο.

20 Το πρωτόδικο Δικαστήριο, καταλήγοντας σε ανάλογα ευρήματα, αποδέκτηκε τη μαρτυρία του εφεσιβλήτου και απέρριψε εκείνη της εφεσειούσας εταιρείας.

25 Ο συνήγορος των εφεσειόντων, εισηγήθηκε ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο εσφαλμένα εθεώρησε την εκ μέρους του εφεσιβλήτου εκτελεσθείσα εργασία νόμιμη, ώστε να δικαιούται αμοιβής και ότι προϋπόθεση πληρωμής του ήταν η έγκριση των προσχεδίων από την αρμόδια Αρχή.

Αποφασίστηκε, ότι:

- (1) Τίποτε δε δικαιολογούσε επέμβαση του Εφετείου στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου, σχετικά με την αξιοπιστία των μαρτύρων. 5
- (2) Το θέμα της αξιοπιστίας των μαρτύρων ανήκει στη δικαιοδοσία του πρωτόδικου Δικαστηρίου και το Εφετείο τότε μόνο επεμβαίνει αν τα ευρήματα στα οποία κατέληξε δεν ήταν δικαιολογημένα από την ενώπιόν του μαρτυρία. 10

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα εις βάρος των εφεσεϊόντων.

Αναφερόμενες υποθέσεις: 15

Πίτσιλλος v. Ευγενίου (1989) 1(E) 691,

Papadopoulos v. Stavrou (1982) 1 C.L.R. 321, 20

Fournides v. Republic (1986) 2 C.L.R. 73,

Pсарas and Another v. Republic (1978) 2 C.L.R. 132.

Έφεση. 25

Έφεση από εναγόμενους κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Δ. Μιχαηλίδου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 25 Απριλίου 1991 (Αρ. Αγωγής 24/88) με την οποία επιδίκασε στον εφεσίβλητο το ποσό των £3.000 ως εύλογη αμοιβή για υπηρεσίες που πρόσφερε στους εφεσεϊόντες. 30

Χρ. Κιτρομηλίδης, για τους Εφεσεϊόντες.

Γ. Παπαθεοδώρου, για τον Εφεσίβλητο. 35

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Α. Κούρρης. 40

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.:- Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας με την οποία επιδίκασε στον εφεσίβλητο το ποσό των £3.000 ως εύλογη αμοιβή για υπηρε-

σίες που προσέφερε στους εφeseίοντες και συγκεκριμένα για την εκπόνηση τελικών προσχεδίων για την αξιοποίηση του οικοπέδου τους που βρίσκεται στη Λεωφόρο Αθαλάσσας στο Στρόβολο.

5 Ο εφεσίβλητος που είναι μέλος του Συνδέσμου Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων Κύπρου και διατηρεί γραφείο στη Λευκωσία με την αγωγή του υπ' αριθμό 24/88 ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, αξίωσε από την εφεσίβλητη Εταιρεία το ποσό των £3.000 ως εύλογη αμοιβή για τις πιο
10 πάνω υπηρεσίες του.

Η εφεσείουσα Εταιρεία αρνείτο με την υπεράσπισή της την ύπαρξη συμφωνίας για ανάθεση εκπόνησης των σχεδίων και ισχυριζόταν ουσιαστικά ότι ζήτησε τη συμβουλή του εφεσίβλητου ως προς το είδος των οικοδομών που θα μπορούσαν να ανεγερθούν και αντάλλαξαν απλώς απόψεις. Ισχυρίστηκε ότι ο εφεσίβλητος προχώρησε και έκανε προσχέδια χωρίς την ύπαρξη συγκεκριμένης συμφωνίας.
15

20 Επιπρόσθετα η εφεσείουσα Εταιρεία προέβαλε τον ισχυρισμό της αμέλειας του εφεσίβλητου, αμέλεια που απεδείχθη στον όλο χειρισμό του θέματος, παραθέτοντας λεπτομέρειες της αμέλειας αυτής.

25 Από τα δικόγραφα εμφανίζεται ότι οι εφeseίοντες παραδέχονται ότι τα σχέδια υποβλήθηκαν στην αρμόδια Αρχή προς έγκριση και αυτά απορρίφθηκαν λόγω του ότι προσέκρουαν στις πρόνοιες του Νόμου και συγκεκριμένα της Κ.Δ.Π. 329/77 η οποία ρητά απαγόρευε την ανέγερση τέτοιας οικοδομής στη Λεωφόρο Αθαλάσσας.
30

Σε συντομία η εκδοχή του εφεσίβλητου είναι η εξής:

35 Τον Ιούλιο του 1979 και κατόπιν επίσκεψης του κ. Γριμάλδη, Διευθυντή της εφεσείουσας Εταιρείας και από πριν γνωστού του, συναντήθηκε μαζί του και του ανέθεσε την εκπόνηση προσχεδίων αναφορικά με οικόπεδο στη Λεωφόρο Αθαλάσσας στο Στρόβολο και τις προοπτικές για αξιοποίηση αναλόγως των αναγκών της Εταιρείας. Του δόθηκαν λεπτομέρειες των αναγκών σε ψυκτικούς θαλάμους, πλατφόρμες φορτοεκφορτώσεως
40 συσκευαστριών, καθώς και καταστήματα και διαμερίσματα.

Στη συνάντηση εκείνη ανέφερε στο Διευθυντή ότι στην περιοχή εκείνη δεν επιτρεπόταν η ανέγερση αποθηκών πέραν ορισμένων τετραγωνικών μέτρων. Ο Διευθυντής της Εταιρείας εν

γνώσει του γεγονότος ζήτησε από τον εφεσίβλητο να προχωρήσουν παρά τις προειδοποιήσεις του λόγω του ότι, όπως ο ίδιος του ανέφερε, είχε διασυνδέσεις στην Πολεοδομία και πίστευε ότι θα έπαιρνε την απαιτούμενη χαλάρωση.

5

Λόγω του ότι δεν μπορούσε να εξασφαλιστεί άδεια οικοδομής ή έγκριση χωρίς την υποβολή σχεδίων, ο εφεσίβλητος προχώρησε δυνάμει των οδηγιών που πήρε και ετοίμασε πρόχειρο σχέδιο επιστολής με τη συνεργασία του Διευθυντή της Εταιρείας για χαλάρωση, ημερομηνίας 17/3/80. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με επιστολή της Επαρχιακής Διοίκησης ημερομηνίας 25/9/81.

10

Μετά τη λήψη της επιστολής το θέμα παρέμεινε ως είχε κατόπιν κοινής συνεννόησης. Λόγω του ότι η εφεσείουσα Εταιρεία ήταν μελλοντική πελάτης, αφού κάποτε θα αξιοποιούσε το πιο πάνω οικόπεδο, ο εφεσίβλητος δεν αξιολογούσε το πιο πάνω αφού έμαθε ότι η εφεσείουσα Εταιρεία ανέθεσε την εκτέλεση σχεδίων σε άλλο αρχιτέκτονα. Για την εφεσείουσα Εταιρεία κατέθεσε ο Διευθυντής της κ. Γριμάλδης. Η μαρτυρία του έχει συνοπτικά ως εξής:

15

20

Επειδή η Εταιρεία αποφάσισε να κτίσει στο ιδιόκτητο οικόπεδό της στο Στρόβολο ψυκτικούς θαλάμους και διαμερίσματα, ζήτησε τη βοήθεια του εφεσίβλητου. Σε συνάντηση που είχε μαζί του στο Γραφείο του τελευταίου, του υπέδειξε τί ήθελε να ανεγερθεί. Εκεί ο εφεσίβλητος ετοίμασε ένα πρόχειρο σχέδιο επιστολής για να υποβληθεί εκ μέρους της Εταιρείας σε επιστολόχαρτα της για σκοπούς παραχώρησης άδειας οικοδομής.

25

Ο ίδιος δεν γνώριζε για οποιουσδήποτε περιορισμούς, ούτε και ο εφεσίβλητος του ανέφερε ότι υπήρχαν τέτοιοι. Την Εταιρεία την ενδιέφερε περισσότερο απ' όλα η ανέγερση των ψυκτικών θαλάμων. Στη συνάντηση δεν έγινε συμφωνία, ούτε και καμιά συζήτηση αναφορικά με το κόστος της εργασίας.

30

35

Η πρωτόδικος Δικαστής αποδέχτηκε τη μαρτυρία του εφεσίβλητου και απέρριψε τη μαρτυρία του Διευθυντή της εφεσείουσας Εταιρείας και με βάση τη μαρτυρία όπως την είχε αποδεκτεί, τα ευρήματα της ως προς τα πραγματικά γεγονότα της υπόθεσης έχουν ως εξής:

40

“Η εναγομένη που ήταν ιδιοκτήτρια ενός οικοπέδου στη Λεωφ. Αθαλάσσης στο Στρόβολο Φ/Σχ. XXI.62.Ε.2, Τεμ. Αρ. 648 κατά τον Ιούλιο του 1979 ανάθεσε μέσω του διευθυντή

της Γριμάλδη Μ.Υ.1 εκτέλεση προσχεδίων προς υποβολή αίτησης για χαλάρωση με σκοπό την ανέγερση οικοδομής εντός του οικοπέδου.

5 Δόθηκαν στον ενάγοντα κατά τη συνάντηση εκείνη λεπτομέρειες και σαφείς οδηγίες αναφορικά με τις ανάγκες της εναγομένης και την φύση της προτεινόμενης οικοδομής.

10 Βάσει των συγκεκριμένων αυτών οδηγιών ο ενάγοντας βρίσκω ότι ενημέρωσε πλήρως τον Μ.Υ.1 για το υφιστάμενο τότε νομικό καθεστώς και ιδιαίτερα για το γεγονός ότι απαγορευόταν στην περιοχή που βρισκόταν το οικοπέδο η ανέγερση αποθηκευτικών χώρων.

15 Βρίσκω ακόμα ότι κατά την συνάντηση εκείνη δεν συζητήθηκε ή συμφωνήθηκε οποιαδήποτε αμοιβή για την εργασία, την οποία ανέθεσε να εκτελέσει η εναγομένη μέσω του διευθυντή της Μ.Υ.1 στον ενάγοντα, αλλά ούτε δόθηκε εκ μέρους του ενάγοντα εντύπωση με λόγια, συμπεριφορά ή έργα ότι η εκτέλεση της εργασίας θα γινόταν χαριστικώς.

20 Σημειώνω στο σημείο αυτό ότι καμμία τέτοια υπεράσπιση χαριστικής εκτέλεσης δεν υπάρχει στις έγγραφες προτάσεις και ως εκ τούτου καμμία μαρτυρία περί του αντιθέτου δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Το αναφέρω αυτό απλώς και μόνο επειδή αυτό υποβλήθηκε στον ενάγοντα από το δικηγόρο της εναγομένης κατά την αντεξέταση.

30 Βρίσκω ότι παρά τις προειδοποιήσεις και εξηγήσεις του ενάγοντα ο Μ.Υ.1 έδωσε στον ενάγοντα το πράσινο φως, για να προχωρήσει με την εκπόνηση των προσχεδίων, έχοντας ο ίδιος κατά νου, ότι ήταν δυνατό να εξασφαλίσει μετά τέτοια άδεια με την βοήθεια κάποιων προσώπων που είχαν κάποια θέση με επιρροή στην Επαρχιακή Διοίκηση, όπως φάνηκε από

35 την ίδια την μαρτυρία του ενάγοντα όπως την αποδέκτηκε.

40 Τα προσχέδια αυτά (Τεκμ. 6) ετοιμάστηκαν και συνόδευσαν την αίτηση για χαλάρωση (Τεκμ. 1) την οποία συνέταξε πρόχειρα ο ενάγοντας και στην συνέχεια την απέστειλε σε επιστολόχαρτα της εναγομένης απευθύνοντας την προς το Υπουργικό Συμβούλιο μέσω του Επάρχου Λευκωσίας.

Η Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας με επιστολή της ημερομηνίας 25/9/81 (Τεκμ. 2) απέρριψε την αίτηση για χαλάρωση των

περιορισμών της χρήσης απευθυνόμενη προς την εναγόμενη. Μετά τη λήψη της επιστολής αυτής (Τεκμ. 2) το θέμα παρέμεινε για κάποιο μεταγενέστερο στάδιο κατόπιν κοινής συνεννόησης του ενάγοντα με τον Μ.Υ.1.

5

Ο ενάγοντας λόγω των φιλικών σχέσεων που είχε με τον Μ.Υ.1 και της προοπτικής να του ανατεθεί η οποιαδήποτε μελλοντική ανάπτυξη του κτήματος αλλά και γιατί αρχικά πίστευε ότι δυνατόν να εξασφάλιζε η εναγομένη χαλάρωση στο μέλλον δεν αξίωσε αμέσως πληρωμή.

10

Όταν αντελήφθηκε ότι η εναγομένη άρχισε να ανεγείρει οικοδομή μέσω άλλου αρχιτεκτονικού γραφείου τότε έστειλε την επιστολή ημερ. 14.9.87 (Τεκμ. 3) και αξίωνε πληρωμή της αξίας των προσχεδίων για £3.000.-".

15

Ο συνήγορος των εφεσειόντων ισχυρίστηκε ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο εσφαλμένα και κατ' αντίθεση με το Νόμο θεώρησε την εκ μέρους του εφεσίβλητου εκτελεσθείσα εργασία ως νόμιμη για την οποία edικαιούτο αμοιβή. Η εκτελεσθείσα εργασία ήταν αντίθετη με τη νομοθεσία και συγκεκριμένα με την ΚΔΠ 329/77. Εισηγήθηκε ότι προϋπόθεση για την πληρωμή της ετοιμασίας των προσχεδίων ήταν η έγκρισή τους από την αρμόδια Αρχή. Δηλαδή, τότε μόνο θα πληρωνόταν ο εφεσίβλητος, εάν εγκρίνονταν τα προσχέδια.

20

25

Στην παρούσα έφεση το ερώτημα που εγείρεται είναι αν με βάση τη νομολογιακά καθιερωμένη τακτική την οποία το Ανώτατο Δικαστήριο ακολουθεί στην κατ' έφεση δικαιοδοσία του, ενδείκνυται, ενόψει των περιστατικών της υπό κρίση έφεσης, η ανατροπή, από μέρους μας, ευρημάτων και συμπερασμάτων του πρωτόδικου Δικαστηρίου, που στηρίζονται στην αξιοπιστία των μαρτύρων που κατέθεσαν ενώπιόν του.

30

Η προσέγγιση στο πιο πάνω θέμα έχει καθιερωθεί από πολλές αποφάσεις με σαφήνεια. Όπως επανειλημμένα έχει λεχθεί, το θέμα της αξιοπιστίας των μαρτύρων είναι εντός της δικαιοδοσίας του εκδικάσαντος την υπόθεση Δικαστή, ο οποίος έχει την ευκαιρία να ακούσει τους μάρτυρες και να παρακολουθήσει τη συμπεριφορά τους στο εδώλιο του μάρτυρα. Αν από τη μαρτυρία που δόθηκε ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστή, τα ευρήματα στα οποία κατέληξε δεν δικαιολογούνται, τότε το Εφετείο βρίσκεται στην ίδια θέση με το πρωτόδικο Δικαστήριο και έχει εξουσία να εξαγάγει τα δικά του συμπεράσματα από τα πρω-

35

40

ταρχικά γεγονότα (Βλέπε, μεταξύ άλλων, *Μόδεστος Πίτσιλλος ν. Δημητράκη Ευγενίου* (1989) 1(E) 691, *Papadopoulos v. Stavrou* (1982) 1 C.L.R. 321, *Fournides v. Republic* (1986) 2 C.L.R. 73, *Psaras and Another v. Republic* (1987) 2 C.L.R. 132).

5

Εφαρμόζοντας την πιο πάνω αρχή στην παρούσα υπόθεση, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τίποτε δεν δικαιολογεί την επέμβασή μας στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου, αναφορικά με την αξιοπιστία των μαρτύρων που είχε ενώπιόν του. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, έδωσε πολύ πειστικούς λόγους για την προτίμηση της μαρτυρίας των συγκεκριμένων μαρτύρων.

10

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η έφεση απορρίπτεται με έξοδα εις βάρος των εφεσεϊόντων.

15

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα σε βάρος των εφεσεϊόντων.